

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

MANŽELSTVÍ POJEM, SŇATEČNÝ VĚK, PŘEKÁŽKY MANŽELSTVÍ, FORMY UZAVŘENÍ MANŽELSTVÍ, MANŽELSTVÍ NEPLATNÉ A ZDÁNLIVÉ, PRÁVA A POVINNOSTI

© Zdeňka Králíčková, 2012

PRAMENY

- ZÁKON O RODINĚ
z. č. 94/1963 Sb., ve znění
zejména z. č. 91/1998 Sb.
lex specialis
(nelze použít OBČANSKÝ ZÁKONÍK
z. č. 40/1964 Sb.)
- ZÁKON O MATRIKÁCH, JMÉNU A
PŘÍJMENÍ
z. č. 301/2000 Sb.
- ZÁKON O MEZINÁRODNÍM PRÁVU
SOUKROMÉM A PROCESNÍM
z. č. 97/1963 Sb.

MEZINÁRODNÍ ÚMLUVY

- CHARTA ZÁKLADNÍCH PRÁV
EVROPSKÉ UNIE (čl. 9)
- ÚMLUVA O OCHRANĚ
LIDSKÝCH PRÁV A
ZÁKLADNÍCH SVOBOD
(č. 209/1992 Sb., čl. 8, 12)
- Úmluva o souhlasu k
manželství, nejnižším věku
pro uzavření manželství a
registraci manželství
(vyhl. 124/1968 Sb.)
(New York)
- Vídeňská úmluva o
konzulárních stycích
(vyhl. 32/1969 Sb.)

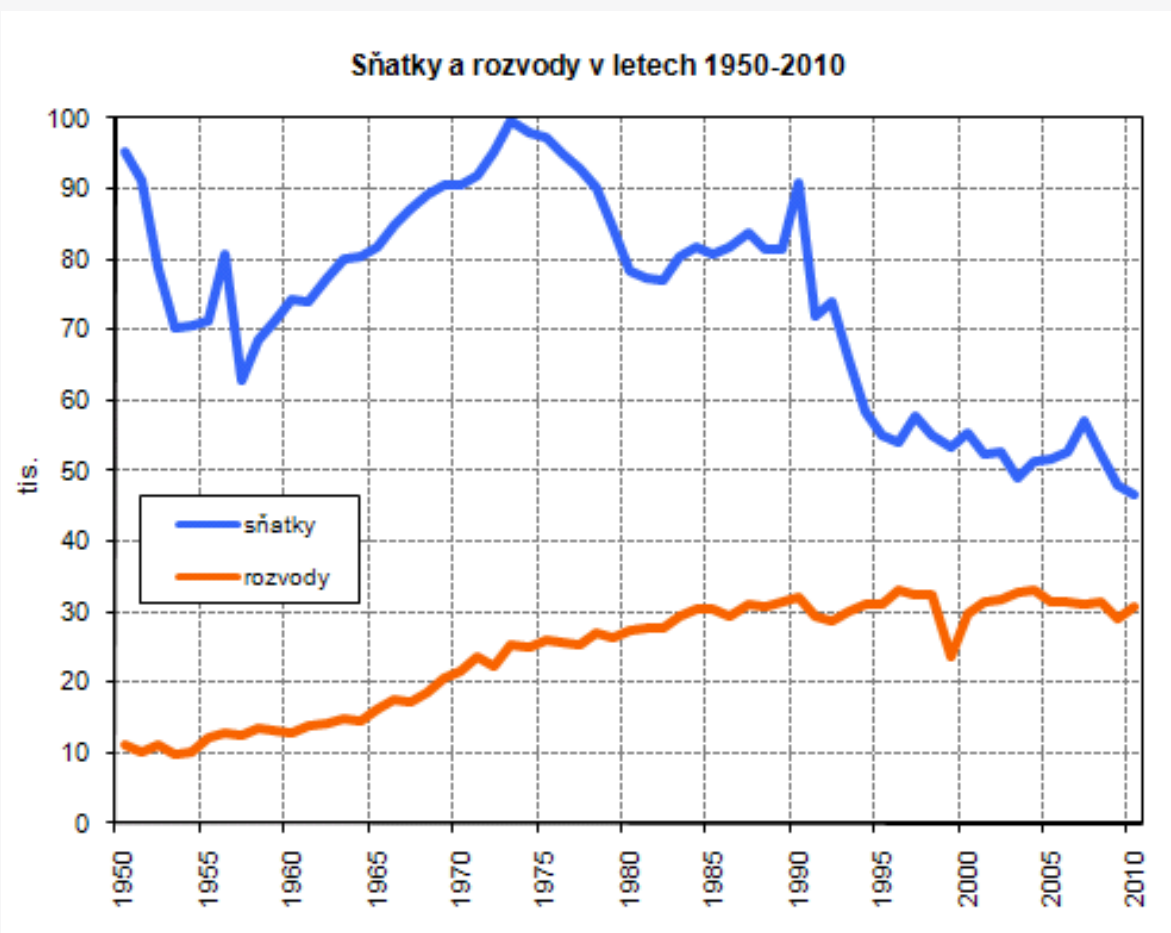

LITERATURA

- *Hrušáková, M., Králíčková, Z.: České rodinné právo. 3. vyd. Brno: MU, 2006.*
- *Hrušáková, M. a kol.: Zákon o rodině. Zákon o registrovaném partnerství. Komentář. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009.*
- *Haderka, J.: Uzavírání manželství z hlediska právního. Praha: Akademia, 1977.*

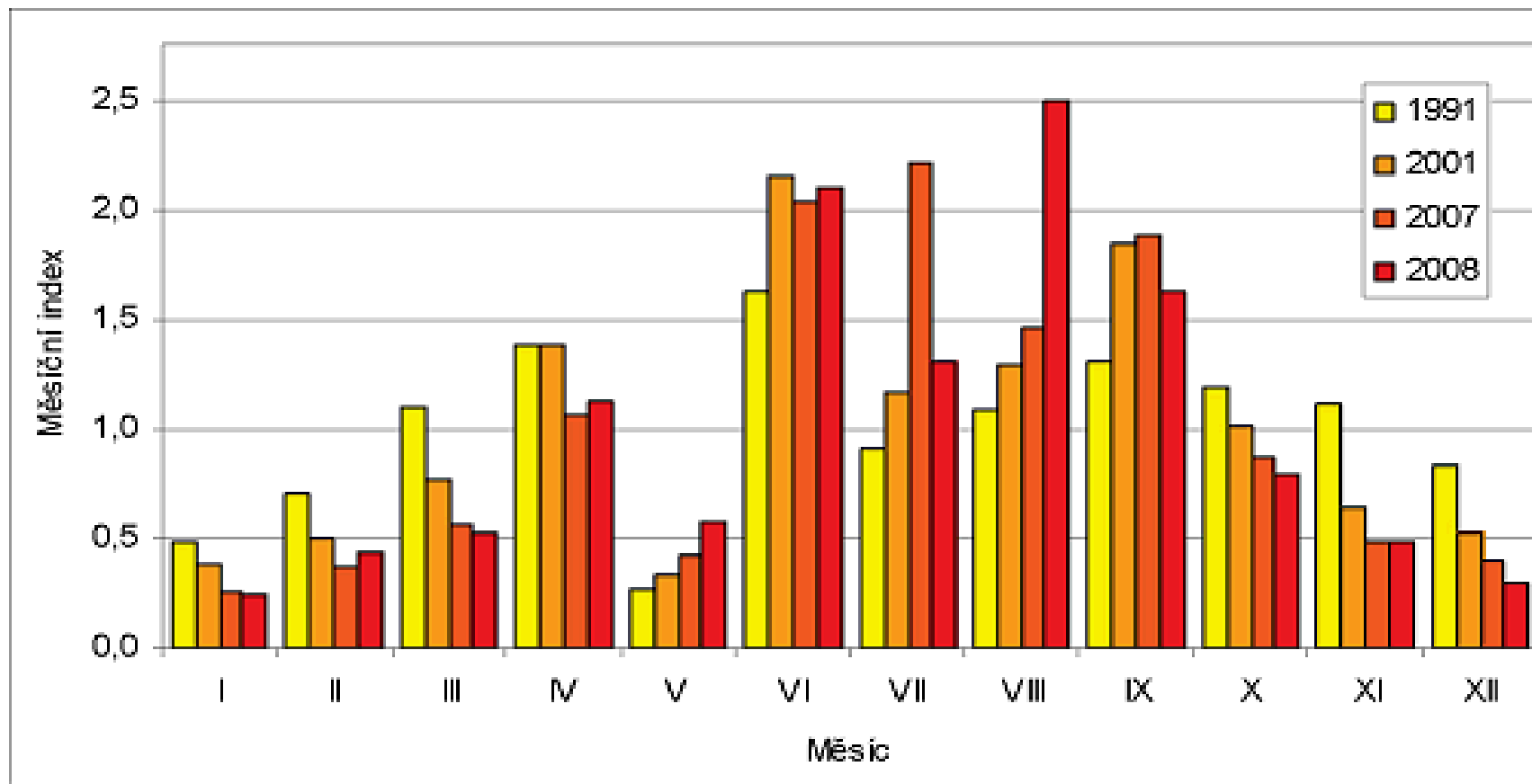

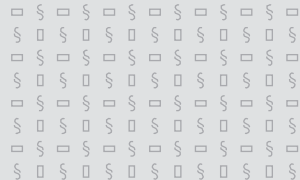
VYBRANÉ STATISTICKÉ ÚDAJE (www.czso.cz ke dni 16. 1. 2012)

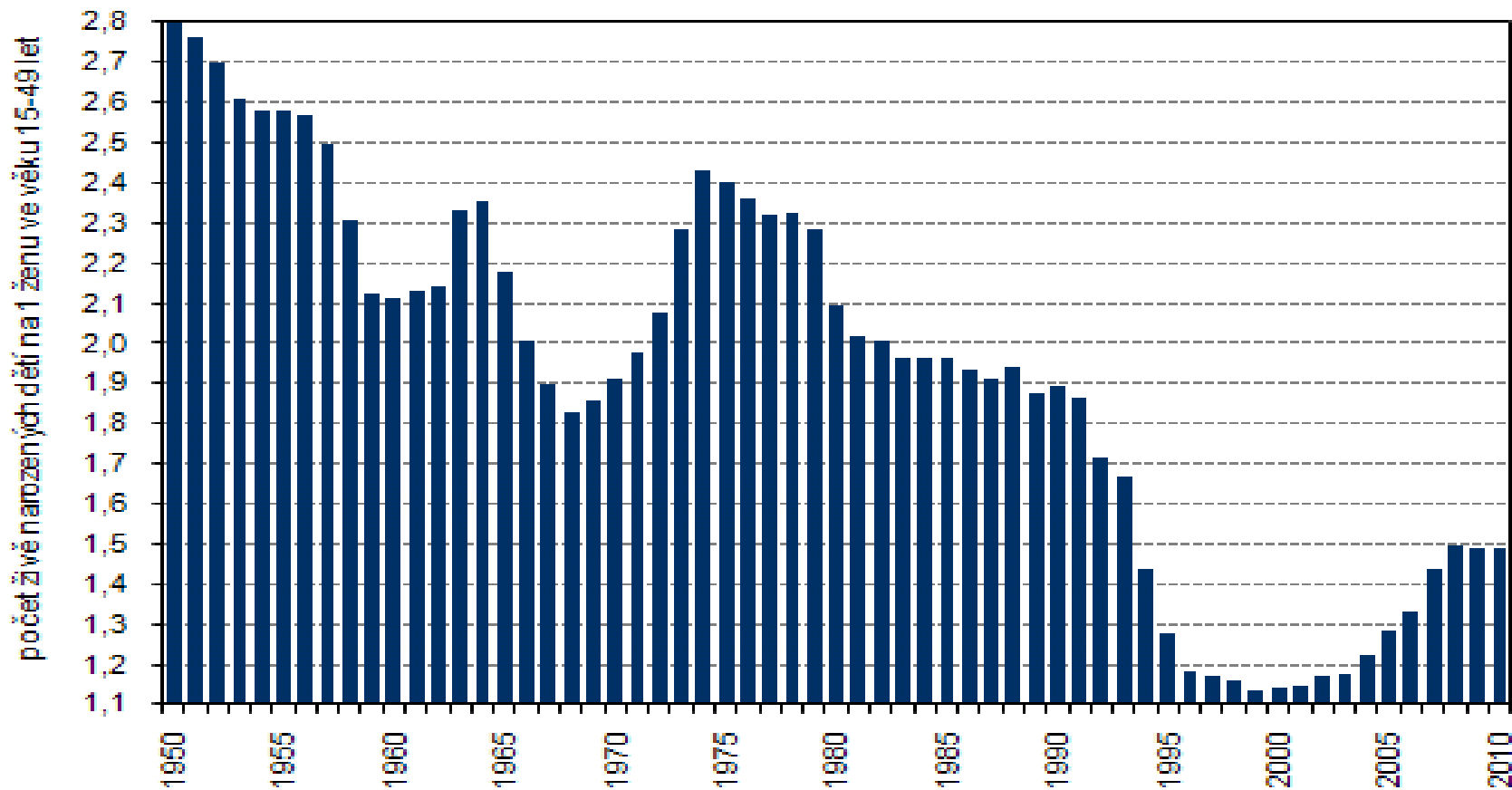

Sezónnost sňatečnosti, 1991-2008

Úhrnná plodnost v letech 1950-2010

POJEM A ÚČEL MANŽELSTVÍ

§ 1 ZOR

- (1) Manželství je trvalé společenství muže a ženy založené zákonem stanoveným způsobem.
- (2) Hlavním účelem manželství je založení rodiny a řádná výchova dětí.

ZÁSADY

- osoby různého pohlaví
- monogamie
- rozlučitelnost
- civilní + církevní forma

JUDIKATURA EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA

Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod

čl. 8 Právo na respektování rodinného a soukromého života

„Každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, ...“

čl. 12 Právo uzavřít manželství

„Muži a ženy, způsobilí věkem k uzavření manželství, mají právo uzavřít manželství a založit rodinu v souladu s vnitrostátními zákony, které upravují výkon tohoto práva.“

čl. 14 Zákaz diskriminace

„Užívání práv a svobod přiznaných touto Úmluvou musí být zajištěno bez diskriminace založené na jakémkoli důvodu, jako je pohlaví, rasa, barva pleti, jazyk, náboženství, politické nebo jiné smýšlení, národnostní nebo sociální původ, příslušnost k národnostní menšině, majetek, rod nebo jiné postavení.“

■ TRANSSEXUÁLOVÉ

- Goldvin v. the United Kingdom (1990)
 - porušen č. 8

■ OSOBY TÉHOŽ POHLAVÍ

- Schalk and Kopf v. Austria (2010)
 - neporušen čl. 14 ve spojení s čl. 8 x disenty
 - neporušen čl. 12 (jednomyslně)

CHARTA ZÁKLADNÍCH PRÁV EVROPSKÉ UNIE

ze dne 7. 12. 2000, účinná k 1. 12. 2009

čl. 12

„Právo uzavřít manželství a založit rodinu je
garantováno v souladu s národními úpravami
regulujícími výkon těchto práv“

(neoficiální překlad)

SŇATEČNÝ VĚK

§ 13 ZOR

- 18 let
- 16 let, s povolením soudu

§ 194 OSŘ: Řízení o povolení uzavřít manželství

návrh

účastníci: ten, kdo chce uzavřít manželství, a jeho zákonní zástupci

NUTNÝ výslech obou snoubenců

i bez povolení soudu manželství vznikne

problematika prohlášení manželství za neplatné soudem

PŘEKÁŽKY UZAVŘENÍ MANŽELSTVÍ

- bigamie § 11 ZOR
- příbuzenství § 12 ZOR
- duševní porucha/nesvéprávnost § 14 ZOR
 - omezení, s povolením soudu
bez povolení soudu manželství vznikne

 - zbavení - manželství nelze povolit
bez povolení soudu manželství vznikne

problematika prohlášení manželství za neplatné soudem

PŘEDODDAVKOVÉ ŘÍZENÍ - OBLIGATORNÍ

MATRIKA, V JEJÍMŽ OBVODU MÁ BÝT MANŽELSTVÍ UZAVŘENO
VYPLNĚNÍ DOTAZNÍKU
PŘEDLOŽENÍ DOKLADŮ (RL,)

■ CIVILNÍ

■ TERMÍN SVATBY

■ CÍRKEVNÍ

■ OSVĚDČENÍ >3 měsíce

Příloha III

Obecní (obvodní, městský) úřad v Hlinsku

OSVĚDČENÍ

Obecní (obvodní, městský) úřad v Hlinsku.....

osvědčuje,

že

ženich: jméno a příjmení roz.

datum narození

místo a okres narození Palička, okres Svitavy.....

stav svobodný.....

bydliště okres Chrudim.....

a

nevěsta: jméno a příjmení roz.

datum narození

místo a okres narození Hlinsko, okres Chrudim.....

stav svobodná.....

bydliště okres Chrudim.....

splnili všechny požadavky zákona pro uzavření platného manželství.

Toto osvědčení je platné po dobu 3 měsíců ode dne vydání.

v Hlinsku

dne 13. ledna 1999

Kulaté razítko se státním znakem
podpis matrikáře

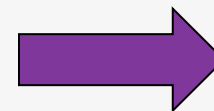
UZAVŘENÍ MANŽELSTVÍ DLE FOREM

CIVILNÍ § 4 ZOR

- před obecním úřadem
 - je-li matričním úřadem, kdokoli
 - není-li matričním úřadem, nutný trvalý pobyt 1
- před starostou, místostarostou nebo pověřeným členem zastupitelstva obce

CÍRKEVNÍ § 4a ZOR

- před příslušným orgánem církve
- před osobou pověřenou oprávněnou církví nebo náboženskou společností

http://www.mkcr.cz/assets/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/registrace-a-evidence/zvlastni_prava_CNS.doc (stav k 19. 9. 2011)

32 registrovaných církví a náboženských společenství (2010: Církev Slovo života)
zvláštní práva: konání obřadů, při nichž jsou uzavírány církevní sňatky: 21

- Apoštolská církev
- Bratrská jednota baptistů
- Církev adventistů sedmého dne
- Církev bratrská
- Církev československá husitská
- Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů
- Církev řeckokatolická
- Církev římskokatolická
- Českobratrská církev evangelická
- Evangelická církev augsburského vyznání v České republice
- Evangelická církev metodistická
- Federace židovských obcí v České republice
- Jednota bratrská
- Křesťanské sbory
- Luterská evangelická církev a.v. v České republice
- Náboženská společnost českých unitářů
- Náboženská společnost Svědkové Jehovovi
- Novoapoštolská církev v České republice
- Pravoslavná církev v českých zemích
- Slezská církev evangelická augsburského vyznání
- Starokatolická církev v České republice

OKAMŽIK UZAVŘENÍ MANŽELSTVÍ

- § 3/1 ZOR: SVOBODNÉ A ÚPLNÉ SOUHLASNÉ PROHLÁŠENÍ O VSTUPU DO MANŽELSTVÍ, ŽE
 - dle § 6 ZOR
 - NEZNAJÍ OKOLNOSTI VYLUČUJÍCÍ UZAVŘENÍ MANŽELSTVÍ
 - ZNAJÍ NAVZÁJEM SVŮJ ZDRAVOTNÍ STAV
 - ZVÁŽILI ÚPRAVU BUDOUCÍCH MAJETKOVÝCH VZTAHŮ, BYDLENÍ A HMOTNÉ ZAJIŠTĚNÍ RODINY
 - dle § 8 ZOR
 - SE DOHODLI NA BUDOUCÍM PŘÍJMENÍ:
SPOLEČNÉ, ZDVOJENÉ, STATUS QUO
- § 3/2 ZOR: VEŘEJNĚ, SLAVNOSTNĚ, ZA PŘÍTOMNOSTI DVOU SVĚDKŮ
- *instrukce MV z r. 1955 zrušena k 1. 1. 1965*
- **ZÁPIS DO CIVILNÍ MATRIKY (KNIHY MANŽELSTVÍ) JE POUZE EVIDENČNÍ**

PŘÍJMENÍ ŽEN

§ 69 zákona o matrikách, jménu a příjmení

(1) Příjmení žen se tvoří v souladu s pravidly české mluvnice.

(2) Při zápisu uzavření manželství lze na základě žádosti ženy, jíž se uzavření manželství týká, uvést v matriční knize příjmení, které bude po uzavření manželství užívat, v mužském tvaru, jde-li o

- a) cizinku,
- b) občanku, která má nebo bude mít trvalý pobyt v cizině,
- c) občanku, jejíž manžel je cizinec,
- d) občanku, která je jiné než české národnosti.

ČESKÁ REPUBLIKA

ODDACÍ LIST

v knize manželství matričního úřadu

okres

ve svazku roč. strana/list poř. č.

Místo uzavření manželství		
Den, měsíc, rok uzavření manželství		
	muž	žena
Jméno(a) a příjmení, popř. rodná příjmení		
Den, měsíc, rok a místo narození, okres/stát		
Rodné číslo		
Osobní stav		
Jméno(a) a příjmení, popř. rodná příjmení rodičů		
Dohoda o příjmení: muž: žena: děti:		
Poznámka		

V

dne

.....
jméno, příjmení a podpis matrikáře

OSOBNÍ PRÁVA A POVINNOSTI MANŽELŮ

§ 18 ZOR

Muž a žena mají v manželství *stejná práva a stejné povinnosti*. Jsou *povinni žít spolu, být si věrni, vzájemně respektovat svoji důstojnost, pomáhat si, společně pečovat o děti a vytvářet zdravé rodinné prostředí*.

§ 20 ZOR

O záležitostech rodiny *rozhodují manželé společně*. Nedohodnou-li se o podstatných věcech, rozhodne na návrh jednoho z nich soud.

§ 21 ZOR

- (1) Manžel je oprávněn *zastupovat* druhého manžela v jeho běžných záležitostech, zejména přijímat za něho běžná plnění, pokud zvláštní předpis nestanoví jinak.
- (2) Jednání jednoho manžela při obstarávání běžných záležitostí rodiny zavazuje oba manžely společně a nerozdílně.
- (3) Ustanovení odstavců 1 a 2 neplatí, jestliže jiné osobě bylo známo, že druhý manžel tyto účinky proti ní výslovně vyloučil.

MAJETKOVÁ PRÁVA A POVINNOSTI MANŽELŮ

§ 19 ZOR

(1) O *uspokojování potřeb rodiny* jsou povinni oba manželé pečovat podle svých schopností, možností a majetkových poměrů.

(2) Poskytování peněžních a jiných prostředků na náklady společné domácnosti může být zcela nebo zčásti vyváženo osobní péčí o společnou domácnost a děti.

(3) Neplní-li jeden z manželů svoji povinnost hradit náklady společné domácnosti, rozhodne na návrh druhého manžela ve věci soud.

§ 91 ZOR

(1) Manželé mají *vzájemnou vyživovací povinnost*.

(2) Neplní-li jeden z manželů tuto povinnost, určí soud na návrh některého z nich její rozsah, přičemž přihlédne k péči o společnou domácnost. Rozsah vyživovací povinnosti stanoví tak, aby hmotná a kulturní úroveň obou manželů byla zásadně stejná.

(3) Tato vyživovací povinnost předchází vyživovací povinnosti dětí.

+

§ 143 OZ SPOLEČNÉ JMĚNÍ MANŽELŮ

UZAVŘENÍ MANŽELSTVÍ V ZASTOUPENÍ

§ 9

- ŽÁDOST
- POVOLENÍ - krajské úřady
- PLNÁ MOC
 - forma: písemná, ověřený podpis
 - obsah odst. 3
 - limity odst. 4

UZAVŘENÍ MANŽELSTVÍ V CIZINĚ

■ KONZULÁRNÍ SŇATEK

- § 5 ZOR
- ZASTUPITELSKÝ ÚŘAD ČESKÉ REPUBLIKY
- Vídeňská úmluva o konzulárních stycích (vyhl. 32/1969 Sb.).

■ MÍSTNÍ SŇATEK

- § 19 ZPMS: sňatečná způsobilost se řídí právem státu, jehož je snoubenec příslušníkem
 - VYSVĚDČENÍ
- § 20 ZPMS: forma se řídí právem místa, kde se manželství uzavírá
locus regit actum

**ČESKÁ REPUBLIKA
CZECH REPUBLIC
TSCHECHISCHE REPUBLIK
ЧЕШСКАЯ РЕСПУБЛИКА**

Č. j. _____ dne _____

**VYSVĚDČENÍ o právní způsobilosti k uzavření sňatku
CERTIFICATE of legal competence to conclude marriage
Rechtsbefähigungsnachweis zur Eheschließung
СВИДЕТЕЛЬСТВО о правоспособности вступить в брак**

Obecní úřad v _____
Municipality at _____
Das Gemeindamt in _____
Муниципалитет в _____

okres _____
District _____
Kreis _____

район _____

Jméno a příjmení _____
Name and surname _____
Name und Vorname _____
Фамилия, имя _____

osvědčuje, že občan(ka) České republiky (bezdomovec);
certifies herewith that Czech national (stateless person):
bescheinigt hiermit, dass der tschechische
Staatsangehörige (Heimatlose):
свидетельствует, что чешский гражданин

nar. v _____
Born on/at _____
geb. am _____
день, месяц, год, место рождения _____

rodinný stav _____
Marital status _____
Familienstand _____
семейное положение _____

bytem _____
Residing at _____
wohnt in _____
постоянное жительство _____

je podle českého právního řádu způsobilý(á) uzavřít manželství.
is competent under Czech law to conclude marriage.
nach dem tschechischen Recht zur Eheschließung befähigt ist.
имеет право вступить в брак в соответствии с чешским законодательством.

Osvědčení se vystavuje k uzavření manželství s;
The certificate is issued for the purpose of marriage to be conclude with:
Der Nachweis wird zur Eheschließung ausgestellt mit:
Свидетельство выдало для вступления в брак с:

Jméno a příjmení _____
Name and surname _____
Name und Vorname _____
Фамилия, имя _____

datum narození _____
Date of birth _____
Geburtsdatum _____
день, месяц, год рождения _____

bydliště _____
Residing at _____
wohnt in _____
постоянное жительство _____

státní občanství _____
Citizenship _____
Staatsangehörig _____
гражданство _____

Osvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství má platnost šest měsíců.
The certificate of legal competence to conclude marriage is valid for six months.
Der Rechtsbefähigungsnachweis ist sechs Monate gültig.
Свидетельство о правоспособности вступить в брак действительно в течение 6 (шести) месяцев.

matřičkář _____
Registrar _____
Matrikenführer _____
Работник загса _____

Tiskárna Jarošik

SEVT - 03 034 0 4/94

UZAVŘENÍ MANŽELSTVÍ V OHROŽENÍ ŽIVOTA

■ VNITROSTÁTNÍ

- KTERÝKOLI OBECNÍ ÚŘAD § 4/5 ZOR
- KTERÉKOLI MÍSTO § 4a/3 ZOR
- NENÍ TŘEBA DOKLADŮ § 7/1 ZOR

■ ZAHRANIČNÍ § 7/2 ZOR

- KAPITÁN LODI PLUJÍCÍ POD ČS VLAJKOU
- KAPITÁN LETADLA REGISTROVANÉHO V ČR
- VELITEL VOJENSKÉ JEDNOTKY ČR V ZAHRANIČÍ

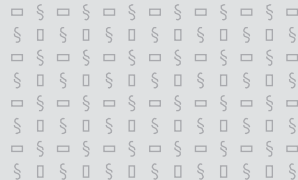
ZVLÁŠTNÍ MATRIKA

§ 42 zákona o matrikách, jménu a příjmení

(1) Do zvláštní matriky se zapisují narození, uzavření manželství a úmrtí občana, ke kterému došlo na

- a) území cizího státu,
- b) zastupitelském úřadu České republiky,
- c) lodi nebo v letadle mimo území České republiky,
- d) místě, které nepatří pod pravomoc žádného státu.

(2) Do zvláštní matriky se zapisují i partnerství uzavřená občany na území cizího státu.

VADY PŘI UZAVÍRÁNÍ MANŽELSTVÍ

■ § 17a

- fyzické násilí

■ § 15a ZOR

- bezprávná výhrůžka
- omyl týkající se totožnosti jednoho ze snoubenců nebo povahy právního úkonu uzavření manželství

důsledky vad: viz níže

problematika určení, zda tu manželství je či není a prohlášení manželství za neplatné soudem

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Matrimonium putativum

Zdánlivé nebo-li neexistentní manželství

§ 17a ZOR

§ 17a ZOR

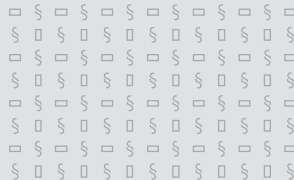
- fyzické násilí
- nezletilý mladší 16 let
- „nekompetentní“ orgán
- vadná plná moc zástupce
- neregistrovaná církev, resp. církev bez tzv. zvláštního pověření, resp. nikoli pověřená osoba
- chybějící osvědčení, resp. starší 3 měsíců

+ osoby téhož pohlaví (srov. § 1 ZOR)

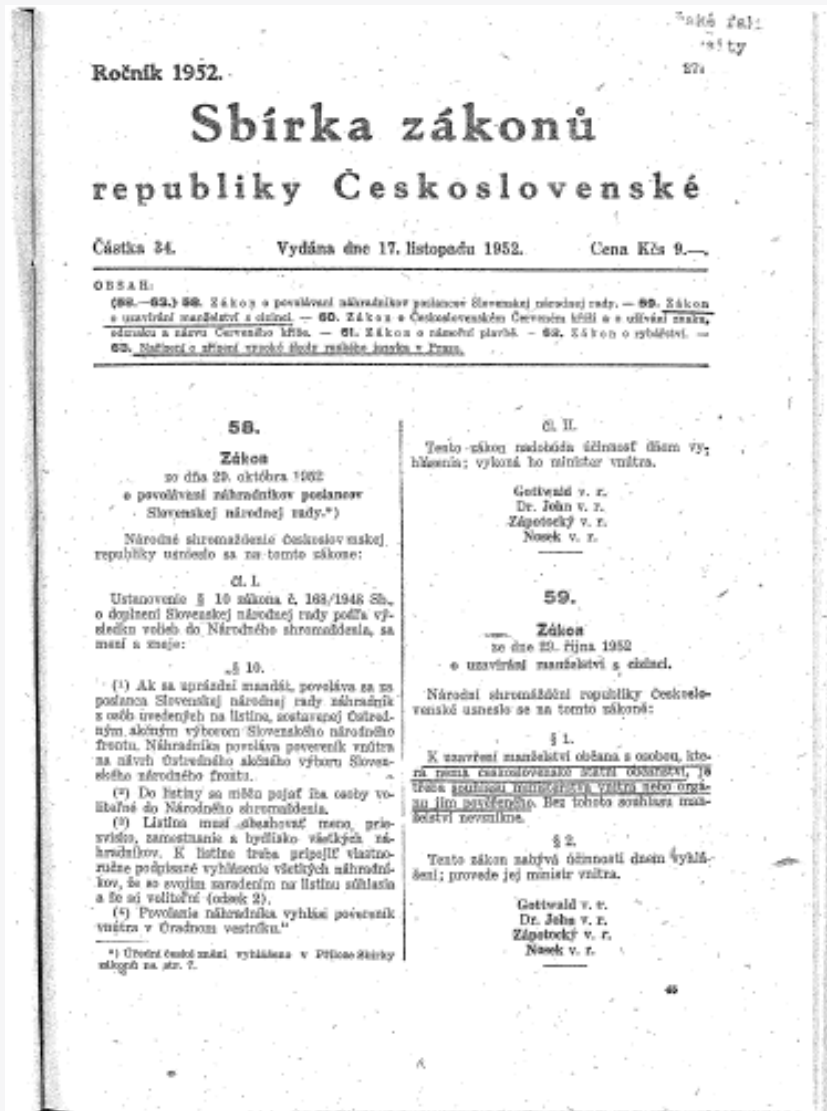

Důsledky zdánlivého manželství

- nebylo, není, nebude
 - jak v rovině statusové (svobodný/svobodná, neuplatní se I. domněnka otcovství)
 - tak majetkové (žádné SJM, společný nájem bytu manžely *ex lege* apod.)
 - nelze konvalidovat

EXKURZ DO HISTORIE

Ročník 1952.

Sbírka zákonů republiky Československé

Částka 34. Vydána dne 17. listopadu 1952. Cena Kčs 9.—

Obsah:
(58.—62.) 58. Zákon o povolání náhradníků poslanců Slovenské národní rady. — 59. Zákon o uzavření manželství a cizinci. — 60. Zákon o Československém Červeném kříži a o ústřední správě, sídlníku a sídlní Červeného kříže. — 61. Zákon o národním plánu. — 62. Zákon o výrobě. — 63. Národní a střední vysoké školy veřejné katedry v Praze.

58.

Zákon
ze dne 29. října 1952
o povolání náhradníků poslanců
Slovenské národní rady.*)

Národní shromáždění Československé republiky usneslo se na tomto zákoně:

Čl. I.

Ustanovení § 10 zákona č. 169/1948 Sb. o doplnění Slovenské národní rady podľa výsledku voleb do Národního shromáždění, sa mení a zníma:

§ 10.

(1) Ak sa uprášňujú mandáty, povoláva sa za poslancov Slovenskej národnej rady náhradníka z oboch uvedených na listinu, zostavenú Čoslovenským akčným výborom Slovenského národného frontu. Náhradníka povoláva poserečník vnútra na návrh ústredného skótského výboru Slovenského národného frontu.

(2) Do listiny sa môžu pojať iba osoby voľtebné do Národného shromáždění.

(3) Listina musí obsahovať meno, priezvisko, zamestnanie a bydlisko všetkých náhradníkov. K listine treba pripojiť vlastnoručne podpísané vyhlásenie všetkých náhradníkov, že sa svojím zaradením na listinu súhlasia a že sú voľtební (odsek 2).

(4) Povolania náhradníka vyhlásia poserečník vnútra v Ústrednom vestníku.¹⁾

*1 Ústrední Čoslovenskí vyhláska v Příloze Sbírky zákonů na str. 7.

Čl. II.

Tento zákon nadobúda účinnosť okam vyhlásenia; vykoná ho minister vnútra.

Gettsvald v. r.
Dr. John v. r.
Zápotocký v. r.
Nosek v. r.

59.

Zákon
ze dne 29. října 1952
o uzavření manželství a cizinci.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1.

K uzavření manželství občana s osobou, která nemá československou občanství, je třeba souhlasu ministerstva vnútra nebo orgánu jiného pověřeného. Bez tohoto souhlasu manželství neexistuje.

§ 2.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provede jej ministr vnútra.

Gettsvald v. r.
Dr. John v. r.
Zápotocký v. r.
Nosek v. r.

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Matrimonium nullum

Neplatné manželství

§ 11 - 17 ZOR

NEPLATNOST MANŽELSTVÍ DLE ZÁKONA O RODINĚ

- podmíněná soudním rozhodnutím PM

NEPLATNOST ÚKONU DLE OBČANSKÉHO ZÁKONÍKU

- absolutní: ex lege, ex offio, ex tunc;
- relativní: dovolání se, ex tunc;
konvalidace 40a OZ

P. 01
Právo 3.2.00
manželství

Číslo jednací: 4C 660/99-10

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Okresní soud v Jindřichově Hradci rozhodl samosoudkyně JUDr. Janou Pošvářkovou v právní věci navrhovatelky bytem Jindřichův Hradec, odpůrce bytem Jindřichův Hradec, proti odpůrci manželství, - takto:

Návrh na rozvod manželství navrhovatelky odpůrce uzavřeného dne 27. 2. 1998 u Obecního úřadu ve Stráži nad Nežárkou, se zamítá.

Účastníci nemají právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d ě n í

Rízení o rozvod manželství výše uvedených účastníků bylo zahájeno u Okresního soudu v Jindřichově Hradci dne 13. 9. 1999. Navrhovatelka uvedla, že spolektu bylo manželství spořádané, rozhodli se, že budou vydělávat peníze, poté si založí rodinu. Toto rozhodnutí vedlo k hlubokému rozvratu manželství. V lednu 1999 odpůrce opustil společnou domácnost a žije u svých rodičů.

Odpůrce se k návrhu na rozvod manželství připojil.

Z oddacího listu soud zjistil, že do manželství účastníci vstoupili dne 27. 2. 1998 před Obecním úřadem ve Stráži nad Nežárkou, navrhovatelka do manželství vstupovala jako svobodná, odpůrce jako rozvedený. Každý z účastníků si ponechal své příjmení.

Navrhovatelka jako účastnice řízení vypověděla, že známost trvala od podzimu 1995. V roce 1996 se k odpůrci nastěhovala,

OK 1. 10. 2000

4C 660/99-10

neučinili s cílem vytvořit harmonické, pevné a trvalé životní společenství, ale s cílem zajistit účinky uvedené v § 704 odst. 1 o. z., tedy vznik společného nájmu bytu č. 2 v domě čp. 583/III na sídlišti Vajgar v Jindřichově Hradci. Právo nájmu bytu svědčilo původně odpůrci Pavlu Hanušovi a jeho bývalé manželce. Dle částečného prohlášení ze dne 7. 2. 1996 odpůrce přihlásil k pobytu v tomto domě a tím, že jde o sestřenicí. V době bydlení nadále vylučně, nikoliv odpůrce, který, jak bylo zjištěno, bydlel u své bývalé manželky ve Věselově čp. 41, okres Rakovník. Za této situace vlastník bytu Město Jindřichův Hradec dále odpůrci výpověď z nájmu bytu, neboť byt bez vážných důvodů neužívá a pronajímá jej. Za této situace účastníci uzavřeli sňatek s cílem vzniku práva společného nájmu bytu.

Dle § 39 o. z. neplatný je právní úkon, který svým obsahem nebo účelem odporuje zákonu, nebo jej obchází, a nebo se přiči dobrým mrávům. Sňatek, který účastníci uzavřeli s účelem výše uvedeným, odporuje ustanovení § 1 zákona o rodině, přiči se dobrým mrávům. Z uvedeného soud dovozuje, že manželství účastníků je neplatné. S ohledem na to, že manželství je neplatné, nemohlo ve smyslu § 24 zákona o rodině dojít k jeho rozvodu. Dle nároku soudu je na účastnících domhat se neplatnosti manželství.

O nákladech řízení bylo rozhodnuto dle § 144 věta první o. s. ř.

P o u ě n í: Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání do 15 dnů ode dne jeho doručení ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích prostřednictvím soudu podepsaného, ve dvou stejnopisech.

V Jindřichově Hradci dne 14. 1. 2000

Za správnost vyhotovení: Kynčlová Eva

JUDr. Jana Pošvářková, v. r.
soudkyně

4 C 660/99

6 Co 1334/2000 - 27

14.07.2000

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl jako soud odvolací v senátě složeném z předsedy JUDr. Antonína Trpěse a soudce JUDr. Jaroslavy Šitkovéové a JUDr. Jany Prokopové v právní věci navrhovatelky [redacted], bytem Jindřichov Hradec, sídliště Vajgar 583/III proti odpůrci [redacted], bytem Jindřichov Hradec, sídliště Vajgar 583/III o rozvod manželství, o odvolání navrhovatelky proti rozsudku Okresního soudu v Jindřichově Hradci ze dne 14.1.2000 č.j. 4 C 660/99-10, t a k t o :

Rozsudek soudu prvního stupně se mění takto:

Manželství mezi navrhovatelkou [redacted] a odpůrcem [redacted] uzavřené dne 27.2.1998 u Obecního úřadu ve Stráži nad Nežárkou se, r o z v á d í .

Účastníci nemají právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

Odůvodnění :

Napadeným rozsudkem soud prvního stupně zamítl návrh na rozvod manželství navrhovatelky [redacted] a odpůrcem [redacted] uzavřeného dne 27.2.1998 u Obecního úřadu ve Stráži nad Nežárkou. O nákladech řízení rozhodl tak, že účastníci nemají

- 2 -

6 Co 1334/2000 - 28

právo na náhradu nákladů řízení. Soud nezkoumal, zda je návrh důvodný ve smyslu příslušných ustanovení zákona o rodině, neboť vycházel z toho, že manželství účastníků je neplatné ve smyslu § 39 o.z., neboť sátek, který účastníci uzavřeli, odporuje ustanovení § 1 zák. o rodině, přiči se dobrým mravům. K tomuto názoru dospěl soud na základě výsledků řízení u Okresního soudu v Jindřichově Hradci, spisové zn. 4 C 496/97, týkajícího se navrhovatele Města Jindřichův Hradec proti odpůrci Pavlu [redacted] o přivolení k výpovědi z nájmu bytu, kde řešil jako předběžnou otázku, otázku platnosti právního úkonu sátku odpůrcem Pavla P. [redacted] s s Evou [redacted]. Dospěl tak k závěru, že sátek nesačfoval k založení vztahu ve smyslu § 18 zák. o rodině, ale jeho cílem bylo zajistit účinky uvedené v § 704 odst. 1 o.z., tedy vznik společného nájmu bytu manželů, což znamená, že tento úkon odporuje zákonu, obchází jej a přiči se dobrým mravům. Rozsudek Okresního soudu v Jindřichově Hradci ze dne 26.5.1998 č.j. 4 C 496/97-78, v kterém byla šlena tato předběžná otázka, nabyl právní moci dne 28.7.1998. Dle názoru soudu je na účastnících donáhat se neplatnosti manželství.

Proti rozsudku soudu prvního stupně, který soud zamítl návrh na rozvod manželství, podala navrhovatelka včas odvolání. S právní kvalifikací soudu nesaouhlasí, neboť dle jejího názoru odporuje právním předpisům, je sice pravdou, že zákon o rodině připouští přiměřené použití občanského zákoníku, avšak tato přiměřenost spočívá pouze v takové aplikaci, která umožňuje využití ustanovení občanského zákoníku, pokud zákon o rodině určitou otázku neupravuje samostatně a úplně jako lex specialis. Zákon o rodině taxativně vypočítává důvody manželství prohlášeného za neplatné, na ně pohliži jako neplatné. V jiných případech se neplatnosti manželství dovolávat a tudíž právní názor soudu, podle něhož odkazuje účastníky donáhat se neplatnosti manželství je právně vadný. Navrhovatelka popírá, že by bylo cílem účastníků při uzavření manželství, aby získali společný byt. S odpůrcem měla známost již od roku 1995 od podzimu, v únoru 1996 se k němu přistěhovala, takže přinejmenším po dobu více než tři let žili ve společné domácnosti a poté došlo k uzavření manželství. V té době mezi nimi nebylo žádných problémů a teprve později nastaly konflikty. Navrhovatelka a odpůrcem začal být nesaecem a odpůrcem stále častěji začal jezdit domů k rodičům [redacted] nedával peníze. Později se oba dohodli na tom, že se rozvedou a navrhovatelka se tedy donáhá tzv. zkráceného rozvodu, neboť mezi účastníky došlo k veškerým dohodám i k dohodě týkající se majetkových vztahů. S odpůrcem již více jak rok a půl spolu nežijí a on si také odstěhoval všechny věci. Navrhuje tedy, aby rozsudek soudu prvního stupně byl buď změněn tak, že návrhu bude vyhověno, nebo zrušen.

Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek soudu prvního stupně postupem podle § 212 odst. 1 a 2 o.s.p. a dospěl k závěru [redacted] je důvodné. Ze smlouvy o vypořádání [redacted]

DŮVODY PROHLÁŠENÍ MANŽELSTVÍ ZA NEPLATNÉ

■ nedostatek věku (§ 13 ZOR)

- 16 - 18 let
- bez povolení soudu

i bez povolení soudu
manželství vznikne

ex offa prohlášení za
neplatné

možná konvalidace

■ překážky manželství

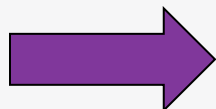
- bigamie (§ 11 ZOR)
- příbuzenství (§ 12 ZOR)
- duševní porucha/
nesvéprávnost (§ 14 ZOR)

- omezení, s povolením
soudu

bez povolení soudu manželství vznikne
jen na návrh prohlášení za neplatné

- zbavení - nelze povolit
bez povolení soudu manželství vznikne
ex offa prohlášení za neplatné

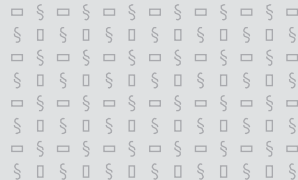

- **vady úkonu uzavírání manželství (§ 15a ZOR)**

- bezprávná výhrůžka
- omyl týkající se totožnosti jednoho ze snoubenců nebo povahy právního úkonu uzavření manželství

manželství vznikne,
na návrh lze prohlásit za
neplatné,
prekluze: 1 rok

- **CO NENÍ RELEVANTNÍ:**
 - např. nezletilý nebo nesvéprávný svědek

Důsledky prohlášení manželství za neplatné soudem (PM):

■ STATUSOVÉ

§ 17/1 ZOR

„manželství se považuje za neuzavřené“

ex tunc

status: svobodný/svobodná

■ VE VĚCI SPOLEČNÝCH DĚTÍ A MAJETKOVÉ

§ 17/2 ZOR

jako po rozvodu manželství